

Suorissa lähetyksissä
esiintyminen ei yleensä
jännitä uutisankkuri
Marjukka Havumäkeä.

UUTISISTA, HYVÄÄ PÄIVÄÄ

Nikolas ja Sakari pääsivät vierailulle tv-uutisten studioon. Vaikka ruudussa näkyy vain ankkuri, lähetyksen tekemiseen osallistuu useita ihmisiä aina meikkaajasta ohjaajaan.

TEKSTI KAMILLA RAJANDER, KUVAT SAMPO KORHONEN

Joka päivä sadat tuhannet suomalaiset istahtavat television äärelle katsomaan uutislähetystä. 8-vuotiaat **Sakari Korhonen** ja **Nikolas Malischevskij** ovat suunnanneet Helsingissä sijaitsevalle studiolle selvittämään, miten Ylen tv-uutislähetykset tehdään.

– Mikähän se maski oikein on? pojat miettivät kävellessään Ylen Mediatalon käytävää pitkin.

Studion lämpiössä heitä tervehti tuttu, lempeä ääni, joka on kertonut suomalaisille uutisia jo yli 30 vuotta. Myös tänä iltana **Marjukka Havumäki** kertoo kolmessa eri lähetyksessä, mitä Suomessa ja maailmalla on äskettäin tapahtunut.

Marjukka toivottaa Sakarin ja Nikolaksen tervetulleeksi työpaikalleen. Sen jälkeen hän johdattaa heidät poikia ihmyyttäneeseen maskiin. Pienen huoneen yhtä seinää peittää peili. Sen edessä on pöytä, jolle on aseteltu isompia ja pienempiä pensseleit, monenlaisia purkkeja ja useampia väripaletteja.

– Tänään minulla on fuksianpunainen mekko, Marjukka toteaa huoneessa odottavalle meikkaajalle.

Pian tämä jo siveleekin meikkivoidetta ja violetta luomiväriä Marjukan kasvoille.

Pojille selviää, että uutistoimituksessa maski ei tarkoita maalivahdin näköalueen peittämistä, vaan siellä uutisankkuri eli uutisten lukija meikataan valmiiksi lähetykseen.

– Maskin tarkoitus on, että ankurin ulkonäkö on siisti, jotta katsoja ei kiinnitä siihen erityistä huomiota vaan voi keskittyä uutisten sisältöön. Telkkariin myös miehet meikataan, heille laitetaan esimerkiksi puuteria, Marjukka selittää.

Nikolaksen ja Sakarin ilmeet vakavoituvat.

– Meitä ei kyllä meikata! he toteavat kuin yhdestä suusta.

Kaikki voi muuttua

Marjukka nähdään tänään ruudussa ensimmäisen kerran vasta viiden uutisissa, mutta hän aloitti työpäivänsä jo yhdeksitoista. Silloin hän ja ▶

Jasmin Beloued tekee Yle Mixiä eli lapsille suunnattuja uutisia. Sakari ja Nikolas kertoivat katsovansa Yle Mixiä.

Punainen valo studion seinässä kertoo, että lähetys on käynnissä.

Ohjaaja Saara Tuomisto esitteli vierailijoille, millaisilla laitteilla uutislähetystä ohjataan.

Pojille selviää, että uutistoimituksessa maski ei tarkoita maalivahdin näköalueen peittämistä.

Uutisankkurin meikin väri valitaan hänen asunsa mukaan.

eri uutisosastojen tuottajat kokoontuivat yhteen pohtimaan, millaisista aiheista ollaan tekemässä juttuja illan uutislähetyskiisiin.

– Tällä hetkellä päivän ykkös-uutisena näyttää olevan puolueiden kannatusmittauksen tulokset. Mutta jos jotain tapahtuu, se voi vielä muuttua, Marjukka kertoo.

Toimituksessa seurataan herkeämättä Suomen ja maailman tapahtumia. Jos päivän aikana sattuu jotain merkittävää, uutislähetysten sisältö voi mennä uusiksi vielä vaikka juuri ennen lähetystä.

Näin on käynyt esimerkiksi silloin, kun WTC-tornit romahtivat terrori-iskun takia vuonna 2001 tai vuonna 2020, jolloin koronan takia Suomessa ja maailmalla tehtiin poikkeuksellisia toimenpiteitä.

Kokouksen jälkeen Marjukka suuntasi muutaman sadan metrin

päässä sijaitsevaan rakennukseen lounastamaan. Syödessään valkosisipuliperunoita ja kanaa Marjukka osallistui kuulokkeiden välityksellä alueuutisiin liittyvään palaveriin. Alueuutisissa keskitytään maakuntien paikallisiin asioihin.

Lounaan jälkeen Marjukalla on aikaa kirjoittaa sähköitä eli lyhyitä uutistekstejä, jotka hän lähetyksessä lukee. Koko päivän hänellä on apunaan tuottaja, joka vastaa uutislähetysten kokonaisuudesta. Myös eri aihealueista juttuja tekeviltä osastoilta voi aina pyytää apua.

– Jos uutisessa on vaikeita, vieraskielisiä nimiä, saatan tässä vaiheessa päivää soittaa ulkomaantoimitukseen ja kysyä, miten ne lausutaan.

Sisältöjä kaikille

– Ensimmäinen lapsuudestani mieleen jäänyt uutinen on, kun Lordi voitti Euroviisut vuonna 2006, Yle Mixiä eli lapsille suunnattuja uutisia tekevä **Jasmin Beloued**, 22, muistelee.

Sillä välin, kun Marjukka on suunnannut maskista sähköiden pariin, Sakari ja Nikolas pääsevät tutustumaan muihin uutisten parissa työskenteleviin ihmisiin. Jasmin on heille jo entuudestaan tuttu kasvo.

– Katsoimme juuri tulomatalla Yle Arenasta Yle Mixiä, pojat kertovat.

Jasminin ja Marjukan lisäksi uutistyöhön Ylellä osallistuu useita kymmeniä työntekijöitä eri puolilta Suomea ja maailmaa lukuisissa eri rooleissa.

Ylen kanavissa uutisia kerrotaan myös muun muassa viittomakielellä ja selkosuomeksi sekä ruotsin, englannin, venäjän, ukrainan ja saamen kielillä.

– Mummolassa on aina radio auki, ja sieltä tulee uutisia, Nikolas toteaa.

Telkkarin ja radion lisäksi uutistoimitus tekee erilaisia sisältöjä yle.fi-verkkosivuille, Yle Arenaan ja Yle-sovellukseen sekä sosiaaliseen mediaan. Utustoitimitus on täynnä eri osastoja, jotka seuraavat omia aihealueitaan.

– Meistä voisi tulla urheilutoimittajia, sillä pelaamme jalkapalloa, pojat pohtivat.

Ylen nuorisotoimitus huolehtii siitä, että myös myös lapsille ja nuorille on tarjolla uutisia kiinnostavassa ja selkeässä muodossa.

– Tiedättekö, mitä tarkoittavat esimerkiksi budjettiriihi, vaalivilppi tai liikekannallepano? Jasmin kysyy.

Nikolas ja Sakari pudistelevat päätään hankalille sanoille.

– Me Yle Mixissä selittämme vaikeat sanat, jotta lasten olisi helpompi ymmärtää ne. Myös lasten on tärkeää seurata uutisia, jotta he tietävät, mitä maailmalla tapahtuu, Jasmin sanoo.

Antti Kurra ja Sara Salmi tekevät sisältöjä Tiktokin Yle Uutiset -tilille, jota seuraavat erityisesti nuoret.

Myös Sakari ja Nikolas pääsivät testaamaan ohjaamon nappien painamista.

Vaikka suorissa lähetyksissä voi tapahtua mitä vain, yksittäiset mokat vuosien varrelta eivät ole jääneet Marjukan mieleen.

Kamera käy!

Kello on paria minuuttia vaille viisi. Studion ulkopuolella on kyltti, jossa lukee ”Lähetys sändning”. Kyltin valo muuttuu punaiseksi, ja Marjukka astelee huolitellussa meikissä ja fuk-sianpunaisessa mekossaan studion pöydän ääreen.

Hän huomaa lasiseinien takaa studion kurkkivat Sakarin ja Nikolaksen ja moikkaa heitä hymyillen. Sen jälkeen hän ottaa keskittyneen ilmeen ja kohdistaa katseensa edessä olevaan näyttöön.

Kun kello on sekunnilleen tasan viisi, tuttu musiikki kajahtaa ilmoille ja värikkäät nauhat seikkailevat alkutunnarin ajan ruudulla. Heti sen jälkeen ruutuun vaihtuu robottikameran kuvaama näkymä studiosta.

– Uutisista, hyvää päivää! kameraan katsova Marjukka aloittaa.

Ensimmäisen sähkeen aikana robottikamerat osaavat automaattisesti zoomata kuvaa tiiviimmäksi, ja Marjukka pääsee kertomaan, miten suosittuja eri eduskuntapuolueet tällä hetkellä ovat. Uutislähetys soljuu suunnitelmien mukaan, ja kannatusmittauksen lisäksi viiteen minuuttiin mahtuvat uutiset puolustusministerin vaihtumisesta, Yhdysvaltojen poliitikasta, Ukrainan sodasta, edesmenneen paavin hautajaisista, suunnitteilla olevasta uudesta terästehtaasta ja loppuviikon sääennusteesta.

Lähetyksen lopussa Marjukka kertoo vielä lyhyesti, kuinka ministerit tiedottavat pian, vaaditaanko kiinalaismatkailijoilta jatkossa negatiivista koronatestitulosta.

– Siitä kerromme kello 18, nähdään silloin! hän toteaa, ja lopputunnari pärähtää käyntiin.

Pian punainen valotaulu studion seinässä sammuu. Nyt Sakari ja Nikolas pääsevät kurkistamaan, miltä studio näyttää sisältä päin.

– Me ollaan tuolla! pojat huomaavat itsensä lattialla olevasta tv-ruudusta, josta ankkuri seuraa lähetyksen aikana, miltä lähetys näyttää tv-katsojien silmin.

Toisen robottikameran yhteydessä on prompteri eli näyttö, jossa näkyvät tekstit, jotka Marjukka on hetki sitten lukenut.

– Minulla on varmuuden vuoksi tekstit myös paperisina, jos tekniikka pettää, Marjukka paljastaa.

Äkillisessä uutistilanteessa kerrottavat asiat eivät aina ehdi prompteriin tai paperille.

– Silloin ne kerrotaan minulle korvanappiin.

Nappeja ja näyttöjä

Yhteiskuvien jälkeen Marjukan on kiirehdittävä valmistelemaan seuraavaa uutislähetystä, jonka alkuun on enää 49 minuuttia. Ohjaamossa sen sijaan on nyt kahvitaunon paikka, joten Sakari ja Nikolas pääsevät kier-

rokselle pimeään huoneeseen, joka on täynnä näyttöruutuja ja näppäimistöjä.

Uutisten kulusta huolehtivat ohjaaja **Saara Tuomisto** ja apulaisohjaaja **Janne Siironen**.

– Meillä on täällä ajolista, jonka perusteella tiedämme, mitä lähetyksessä tapahtuu, Saara näyttää pojille tietokoneen ruutua, jonne on merkitty tarkasti jokainen uutislähetysten osa.

– Ohjaajana sanon vieressäni istuvalle apulaisohjaajalle, mikä kuva näytetään seuraavaksi. Mutta vasta kun sanon ”nyt”, hän painaa take-nappia, jolloin kuva vaihtuu. Haluatteko tekin kokeilla? Saara kysyy, ja Nikolas ja Sakari innostuvat.

Kun Nikolas painaa näppäimistön take-näppäintä, ohjaamon ruudulla alkaa pyöriä uutisten alkutunnari. Seuraavaksi Sakari vaihtaa ruudulle robottikameran kuvan.

– Parasta koko vierailussa oli ohjaamossa käyminen! pojat hehkuttavat, kun kierros Mediatalossa alkaa olla loppusuoralla.

Pojat lähtevät kohti kotejaan, mutta Marjukalla on vielä kolmasosa työpäivästä jäljellä ja kaksi uutislähetystä juonnettavanaan. **K**

Juttua varten on haastateltu myös Ylen uutisdeskin päällikkö Katariina Luomaa sekä nuorisotoimituksen Antti Kurraa ja Sara Salmea.

LAINMUKAISIA TEHTÄVIÄ

- Yleisradiolla eli Ylellä on laissa määrättyjä tehtäviä, sillä Ylen toiminta rahoitetaan ihmisten maksamilla veroilla.
- Laki määrää esimerkiksi sen, että Ylen täytyy välittää monipuolista tietoa, ja että sisältöjen tulee olla kaikkien saatavilla.
- Laki määrää myös, että Ylen kanavissa ei saa olla mainoksia.
- Uutisia kertovat Ylen lisäksi myös monet kaupalliset mediat.

